

اصول مشاوره و آموزش بیمار (با رویکرد مراقبت‌های دارویی)

دکتر سیمانه غلامی

استاد دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر محمدرضا جعفری

استاد دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران

و

دکتر مؤده محمدی

PhD داروشناسی - سم‌شناسی

استادیار دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی همدان

سرشناسه : غلامی، خیراله، - جوادی، محمدرضا، - محمدی، مژده، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور : اصول مشاوره و آموزش بیمار (با رویکرد مراقبت‌های دارویی)/تالیف مژده محمدی.
مشخصات نشر : تهران: آبادیس طب، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : ۲۷۰ص: مصور(بخشی رنگی)،جدول(بخشی رنگی)،نمودار(بخشی رنگی).
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۴۱۲-۹-۱
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
موضوع : بیماران -- آموزش -- روش‌شناسی
موضوع : Patient education -- Methodology :
رده بندی ک' ر ه : ۱۳۹۶ الف ۳۵/۴/م ۷۷۷/۴ R
رده بند دیوب : ۶۱۵/۵۰۷۱ :
شماره کتاب حسی ملی : ۴۶۳۱۳۵۱

تمام حقوق مادی و معنوی این اثر از ناشر محفوظ است. لذا هرگونه تکثیر و بازتولید بدون مجوز ناشر ممنوع بوده و موجب پیگرد قانونی می‌شود.

نام کتاب:	اصول مشاوره و آموزش بیمار (با رویکرد مراقبت‌های دارویی)
مؤلفین:	دکتر خیراله غلامی، دکتر محمدرضا جوادی، دکتر مژده محمدی
ناشر:	آبادیس طب
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۶
صفحه‌آرایی:	شمیم
چاپ:	نقیس نگار
صحافی:	نقیس نگار
تیراژ:	۲۰۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۶۴۱۲-۹-۱
قیمت:	۴۰۰۰ تومان

مرکز پخش: انتشارات آبادیس طب

تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر شمالی، نرسیده به خیابان نصرت، کوچه شهید بهمن عروجی، پلاک ۲۰، طبقه همکف

تلفن: ۸۸۹۵۹۴۱۴ تلفکس: ۸۸۹۵۹۳۶۳

نمایندگی‌های فروش

ارومیه: شهر کتاب پزشکی ۰۴۴-۳۲۲۵۲۸۷۹

اصفهان: کتابفروشی کیا ۰۳۱-۳۶۶۹۹۱۱۲

تبریز: کتابفروشی شیرنگ ۰۴۱-۳۳۳۴۱۸۰۹

رشت: کتابفروشی ارجمند ۰۱۳-۳۳۳۳۲۸۷۶

مشهد: کتابفروشی مجد دانش ۰۵۱-۲۸۴۴۱۰۱۶

امروزه کتاب‌های مختلف و اینترنت اطلاعات فراوان پزشکی و دارویی را در میان اقشار جامعه گسترش داده و زبان پزشکی را ساده نموده‌اند؛ به بیان دیگر می‌توان گفت بیماران نسبت به گذشته دسترسی بیشتری به اطلاعات دارند؛ اما به هر حال عده‌ای از بیماران همچنان توصیه‌های ارائه شده را فراموش کرده و یا از آنها غافل می‌شوند. درواقع علی‌رغم تلاش‌های صورت گرفته جهت آگاه‌سازی بیماران، عده زیادی از آنها نمی‌خواهند و یا این که نمی‌توانند توصیه‌های ارائه شده را پیگیری نمایند.

علی‌رغم این که آموزش به بیمار شامل آماده‌سازی بیماران با اطلاعات است، به نظر نمی‌رسد که صرفاً تدارک اطلاعات کافی باشد جهت موثر بودن آموزش به بیمار باید یک روند فعال ارتباطی بر اساس اعتماد و احترام متقابل بین بیمار و کادر درمان به وجود آید که به نوبه خود باعث پروراندن مشارکت بین آنها خواهد شد. این تعامل دوطرفه باعث تسهیل تبادل اطلاعات خواهد شد و بنابراین یک توافق دوطرفه در مورد اهداف به وجود خواهد آمد و موانع پیش‌رو جهت انجام و پیگیری توصیه‌های شناسایی و بر آنها غلبه خواهد شد.

باید توجه داشت که بیماران با نگرش‌ها، ترس‌ها، اضطراب‌ها، تجارب گذشته مختلف و زندگی شخصی و خانوادگی متفاوت وارد سیستم‌های سلامت می‌شوند که این موارد می‌توانند بر روی پذیرش آنها از اطلاعات ارائه شده و تمایل و توانایی آنها برای یاد نمودن این توصیه‌ها در زندگی روزانه تأثیر بگذارند. تنها از طریق شناسایی تفاوت‌های فردی، کادر درمان قادر خواهند بود که برای هر بیمار با توجه به شرایط وی آموزش اختصاصی ارائه نمایند.

آموزش به بیمار شامل کمک به وی جهت کسب اطلاعات، یادگیری مهارت‌ها و تغییر نگرش‌هاست و به این ترتیب بیمار قادر خواهد بود شرایط موجود را مدیریت نموده، از عهده شرایط ناشی از بیماری و تغییر نقش خود در زندگی برآید، از بروز بیماری، عوارض و ناتوانی‌های ناشی از برخی بیماری‌ها بکسیر نماید، تغییرات سبک زندگی را اعمال نماید، و رژیم‌های درمانی پیچیده را مدیریت نماید. تمرکز بر نیازهای فرد در آموزش به بیمار به کادر درمان کمک می‌نماید تا نگرانی‌ها، حمایت‌ها و موانع موجود بر سر راه تمایلات درمانی بیمار جهت وارد نمودن اطلاعات به زندگی‌اش را دریابند. در واقع می‌توان گفت آموزش به بیمار یک برنامه درمانی یافته و منظم است که جهت مهیا نمودن بیماران با اطلاعات و تسهیل یادگیری آنها به کار می‌رود.

با افزایش طول عمر افراد و به اصطلاح خاکستری شدن افراد جامعه، تعداد افرادی که بیماری‌های مزمن ناشی از افزایش سن یا علل دیگر دارند، افزایش می‌یابد. باید توجه داشت که افزایش آگاهی این افراد باعث مشارکت بیشتر آنان در برنامه‌های مراقبت از خود می‌شود. بیماران مبتلا به بیماری‌های مزمن با آموزش مناسب می‌توانند با وابستگی کمتر و مسئولیت بیشتر سلامتی خود را کنترل نمایند. بیماران دچار بیماری مزمن با آموزش مناسب و کافی و درک کامل از ماهیت بیماری‌شان ممکن است کمتر به خاطر مشکلات جزئی به مراکز درمانی مراجعه نمایند و یا مراقبتهای بالینی که به منظور جلوگیری از بروز مشکلات جدی ضروری می‌باشند را به تعویق بیندازند.

در نهایت خاطر نشان می‌گردد هدف از آموزش به بیمار کمک به بیماران برای انجام انتخاب‌های آگاهانه و فراهم‌سازی راهنمایی و حمایت از بیماران برای دستیابی آنها به بالاترین سطح سلامت است.

بسیاری از صاحب‌نظران آموزش را حق بیمار می‌دانند. برنامه‌های آموزشی شامل برنامه کم کردن وزن، قطع مصرف

سیگار، کنترل چربی خون، کنترل فشار خون و ... از جمله برنامه هایی هستند که در این راستا تهیه گردیده اند. در کشور ما آموزش به بیمار به دلایل مختلف یک حلقه گمشده درمان است در حالیکه با نگاه دقیق تر به دانش پزشکی در کشورهای پیشرفته درمی یابیم که آموزش به بیمار از نظر همه کارکنان بهداشتی و درمانی از جایگاه ویژه ای برخوردار است و یکی از مهم ترین حقوق بیماران تلقی می شود. با توجه به دسترسی بیشتر افراد جامعه به داروسازان نسبت به سایر اعضای کادر درمان، داروسازان می توانند نقش بسیار مهمی در احقاق این حق داشته باشند. در این مجموعه سعی شده است علاوه بر توضیح مبانی تئوری آموزشی از یک رویکرد بالینی همراه با بیان مثالها استفاده شود تا نکات به خوبی با مثال توضیح و شرح داده شوند. این مجموعه بر تعامل بین بیمار و اعضای کادر درمان برای دستیابی به توافق دوطرفه جهت افزایش تبعیت آگاهانه و پذیرش توصیه ها پرداخته و سعی شده است با تاکید بر آموزش بیمار-محور، در آن به مسایلی که بر سر راه کادر درمان در آموزش به بیمار و مسایلی که بر سر راه بیماران در پیگیری توصیه ها وجود دارد، اشاره شود.

این اثر با توجه به ضرورت آموزش به بیمار و کمبود منابع در این زمینه و در راستای ارتقاء آموزش به بیمار برای پزشکان، پرستاران^۱ به^۲ حصر^۳ به^۴ داروسازان تالیف گردیده است و امید است گام موثری برای ارتقاء آموزش به بیمار در عرصه داروخان های^۵ پری و بیمارستانی و در نتیجه پیشگیری و درمان سریع تر و بهتر بیماری ها باشد.

www.ketab

فهرست

فصل اول: سیر تکاملی آموزش به بیمار.....	۹
فصل دوم: تبعیت بیمار: نتیجه آموزش به بیمار.....	۲۱
فصل سوم: فرآیند یادگیری و نظریه‌های مختلف در ارتباط با یادگیری.....	۳۱
فصل چهارم: حیطه‌های مختلف یادگیری.....	۵۵
فصل پنجم: تدوین اهداف آموزش به بیمار.....	۶۵
فصل ششم: فرآیند آموزش به بیمار.....	۷۹
فصل هفتم: ارزشیابی آموزش به بیمار.....	۹۵
فصل هشتم: عوامل مؤثر در آموزش بیمار.....	۱۱۱
فصل نهم: انگیزش در آموزش به بیمار.....	۱۳۱
فصل دهم: تسهیل‌سازی مشارکت بیمار در آموزش بیمار.....	۱۵۱
فصل یازدهم: مهارت‌های اداره آموزش به بیمار.....	۱۶۳
فصل دوازدهم: مسائل فرهنگی در آموزش به بیمار.....	۱۷۳
فصل سیزدهم: مسائل اخلاقی در آموزش به بیمار.....	۱۸۹
فصل چهاردهم: مسائل آموزش به بیمار در بزرگسالان مسن‌تر.....	۲۰۱
فصل پانزدهم: وسایل کمک آموزشی در خدمت آموزش به بیمار.....	۲۱۹
فصل شانزدهم: کاربرد وسائل کمک آموزشی در امر آموزش به بیمار: استفاده یا سوء استفاده.....	۲۴۵
فصل هفدهم: ارزشیابی آموزش به بیمار.....	۲۵۵